

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruska cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 69.

Sobota, 27. avgusta 1932.

Leto VII.

Nujno obravnavanje delovnega časa.

(IGB) Nedavno je italijanski vladni zastopnik v upravnem odboru mednarodnega urada dela zahteval, da naj se takoj prične obravnavati vprašanje delovnega časa. Priporočal je med drugim, da naj se skliče za mesec oktober sklicana seja upravnega sveta (sedaj se bo vršila 21. septembra) ali pa naj se priredi v ta namen posebna konferenca.

Ker nezaposlenost po vseh deželah še vedno naglo narašča in razvoja razmer v bodoči zimi ni mogoče presojati, če se prej ne pripravijo oni ukrepi glede obravnavanja delovnega časa, da bo — tudi, če pričakovano izboljšanje gospodarstva ne pride —, takoj mogoče ukreniti učinkovite ukrepe. Bolj in bolj se namreč vsiljuje spoznanje, da se mora v zadnjem trenutku storiti nekaj pozitivnega. Zaradi tega moramo le pozdravljati vsako pobudo, ki priporoča nujno obravnavanje delovnega časa.

Obenem pa moramo tudi poudariti to, da svobodne strokovne organizacije in delavska skupina v mednarodnem uradu dela niso stavile takih predlogov šele ob dvanajsti uri, to je, ob času, ko so takojšnji ukrepi posebno težki za izvedbo in bi se skoraj morali vprašati, če niso prišli že prepozno.

Že leta 1931. je zahtevala delavska skupina upravnega sveta, da naj se postavi vprašanje 40 urnega delovnega tedna na dnevni red bodoče mednarodne konference dela, ter da, če bi to iz formalnih vzrokov ne bilo mogoče, se pooblasti direktorja mednarodnega urada dela, da skliče oficijozno konferenco treh strank (podjetnikov, delavcev in vlad), v svrhu sporazuma glede skrajšanja delovnega časa na 40 ur na teden. Ta predlog je bil takrat odklonjen z osmimi glasovi proti šestim!

Ko se kljub zahtevi posebne komisije za nezaposlenost ni ničesar definitivnega storilo za 40 urni delovni teden, so se z ozirom na naraščajočo nezaposlenost ob pričetku leta 1932 obrnile centrale evropskih strokovnih organizacij na mednarodni urad dela in protestirale proti zavlačevanju razprave o delovnem času. V brzojavah, ki so jih poslale največje evropske strokovne organizacije in nekatere izven-evropske na mednarodno konferenco dela letos, so zahtevale takojšnje mednarodne korake, in sicer med drugim **nujno sklicanje posebne mednarodne konference**, ki naj se posvetuje o učinkovitih ukrepih, predvsem o uvedbi 40 urnega tedna, oziroma petdnevnega tedna. To naj bi bil najdaljši delovni čas in naj bi se določil potem konvencije.

Kljub vsem tem naporom so vodili zastopniki podjetnikov na mednarodni konferenci neizprosno borbo proti vsakršnemu skrajšanju delovnega časa, tako da je že obstojala resna nevarnost, ali bo sprejeta resolucija delavske skupine, ki jo je predlagala glede zakonite uvedbe 40 urnega delovnega tedna v vseh industrijskih deželah z namenom, da se to vprašanje uredi mednarodno. Če je bila končno resolucija sprejeta, se je to zgodilo **proti soglasni podjetniški opoziciji, celo proti glasu dežel, ki pri mednarodnem obravnavanju tega problema igrajo merodajno vlogo!** Ali ravno korak

Nemški fašisti zahtevajo sankcijo nasilnih umorov.

Pet Hitlerjancev obsojenih na smrt zaradi umora.

Pred izrednim sodiščem v Beuthenu je bilo sojenih devet fašistov, ki so nasilno in namenoma umorili komunističnega delavca. Pet obtožencev je bilo obsojenih na smrt, in sicer: Kotisch, Müller, Gräutner in Wolnitz ter gostilničar Lachmann, ki je umor organiziral. Zločin se je zgodil tako-le: Ob dveh ponoči so pridrveli fašisti z avtomobilom v vas, vlomili v hišo delavca Pietzucha ter v spalnico njegovo, kjer je spal s staro materjo in bratom ter pozvali: »Ven iz postelj, vi prokleti komunisti!« Delavca so nato potegnili iz postelje ter ga najprej udarili po glavi. Delavec je ubežal v sosednjo sobo ter zaklenil vrata. Fašist pa je ustrelil v vrata ter smrtno zadel delavca v zaprti čumnat. Delavec je bil sicer po prepričanju komunist, ni se pa udeleževal in niti ni bil organiziran v komunistični stranki.

Ta smrtna obsodba petih zločincev pa je povzročila med fašisti silno ogorčenje in med politično javnostjo veliko vznemirjenje. Takoj po obsodbi so pričeli fašisti z demonstracijami in terorističnimi akcijami. Hitler je brzojavil predsedniku republike in državnemu kanclerju, da fašisti zahtevajo pomilostitev obsojencev. Desničarski listi so mnenja, da pride do pomilostitve, ker je naredba o izjemnem stanju stopila v veljavo ob 12. uri in je bil zločin storjen komaj poldrugo uro kasneje. Hitler pravi, da pomeni obsodba, ki nima primere, stvar svobode in časti njegove stranke ter da se šele sedaj prične prava borba, dočim zagotavljajo vladni krogi, da ne popuste.

Socialistični »Vorwärts« pravi, da nihče ne more vladi odvzeti bre-me odgovornosti. Ali se obsojencem

odreče milost ali pa se jim dodeli, oboje bo imelo posebne posledice. Hitler je poslal obsojencem telegram: »Tovariši, po tej strašni krvavi obsodbi, ki nima primere, obljubujem vam neomajno zvestobo. Vaša svoboda je sedaj stvar naše časti. Naša dolžnost je, da se borimo proti vladi, pod katero je taka obsodba mogoča.«

Razumemo, da se mora človeška družba zaščititi proti zločincem. Smrtna obsodba pa tudi ni pravo orožje v razburjenih razmerah v Nemčiji. Gre že za to, kdo ostane gospodar Nemčije — ali aristokratski ali fašistični monarhizem. Prav mogoče je pa tudi, da je hotela sedanja vlada dati s temi obsodbami nove snovi za fašistično propagando. To domnevo potrjuje zlasti, da Hitler napoveduje teroristične akcije ne le proti političnim strankam, ampak tudi proti vladi. In to svoje delo opravlja nemoteno.

Politični položaj je v Nemčiji stopil v novo nepričakovano fazo. Fašizem terorizira, pobija, razbija uredništva socialističnih in centrističnih listov, vlada pa premišluje in čaka. Jako važno bo, kar bo vlada ukrenila. Ali bo znala varovati avtoriteto države? Ali bo morda podlegla? Ali bodo morale politične stranke, predvsem delavske, prijeti za samoobrambne pomočke, zadaviti fašizem ter ocvitati Nemčijo pred krvavo revolucijo? Velika zagonetka je Nemčija, ki mnogo filozofira, dejanja bo pa moralo izvršiti delavstvo, ker je ni drugi enake moči v državi s primerno moraljo.

Hitler mobilizira.

Hitler je odredil mobilizacijo svojih čet ter povdaril, da brani obsojence 13 milijonov državljanov.

Nacionalizem in bodočnost civilizacije.

Civitas maxima.

V julijskem zvezku »Neue Rundschau« razmotriva Harold I. Laski o nacionalizmu in bodočnosti civilizacije. Tako pravi v svojem razmotrivanju: »V svetovni zvezi držav, civitas maxima, moramo pričakovati pričetek praktičnega socializma. Nobena posamezna država ne sme imeti pravice in moči, izvrševati samo svojo voljo neglede na želje drugih držav. Ta sistem, ki naj bi služil blagostanju celote, mora stavljati volji posameznika mejo. Poravnavanje različnih mnenj in urejevanje medsebojnih odnošajev, se ne sme prepuščati samovolji posamezne države. Potrebujemo ustanove, ki ne bodo dopuščale, da bi posamezne države ovirale koristno delovanje svetovne zveze držav... Polagoma mora narasti avtoriteta Društva narodov, da bo odločevalo v vseh vprašanjih, ki se tičejo zadev posameznih držav, ki imajo svoj vpliv preko meja. Nacionalizem, ki je prešel na ves narod, preneha kratkoročno, ker pride v dokazano neznojni egoizem. Ne domišljujem si,

da se utegne to zgoditi v enem letu ali morda celo ne v desetletju. Če pa vemo, ob kakšnih težkočah je nacionalna država nastala, vemo tudi, da so nje temelji močni, ki se jih ne da čez noč omajati. Toda ogromna je razlika, če se naloge lotimo z zavestjo smotreno ali pa le nezavestno in brez načrta.«

Tudi naš cilj je svetovna zveza držav; obliko pa določajo našemu cilju naša načela.

Dvojna politika Italije: doma in v Albaniji. Med albansko inteligenco je silna nezadovoljnost zaradi italijanskega vpliva v Albaniji. Ti ljudje se proglašajo za nacionaliste. Na zahtevo Italije je sedaj albanska vlada mnogo teh nacionalistov po raznih krajih Albanije vtaknila v ječe. Nacionalisti, med katerimi je tudi precej državnega uradništva, so orientirani za balkansko zvezo proti Italiji.

Italije pospešuje resnost problema, je jako dvomljivo, če vemo, da Mussolini, ki je nedavno rekel v članku za »Enciclopedia Italiana«, zaštopa načelo, da je Italiji nauk o

miru »ravno tako tuj kakor mednarodne organizacije zveze narodov, čeprav so te zaradi koristi, ki jih utegnejo nuditi v gotovih političnih položajih, začasno sprejemljive!

Nemška aristokracija jadra k diktaturi.

Zaenkrat je med fašisti in nemško vlado zaradi obsodbe morilcev v Beuthenu prijateljstvo prekinjeno, tako da kancler Papen in njegova okolica resno misli na plemsko in veleposestniško diktaturo, ki naj bi jo vodile najvidnejše osebe Hindenburg, kancler Papen in vojni minister general Schleicher. Iz kanclerjevega ravnanja, ki grozi z razpustom parlamenta in izpremembo ustave, je to namero posneti.

Za weimarsko ustavo in parlamentarizem se res zavzemata socialna demokracija in centrum, toda centrum bo proti koncesijam tudi v tem boju omahljiv, tako da je resna nasprotnica diktature le socialna demokracija, ki bo morala uravnati svojo taktiko razmeram primerno, da poruši naraščajočo samozavest nemških plemskih in veleposestniških domišljavcev iz bivše cesarske Nemčije.

Revolucija v Braziliji.

V Braziliji je nastala revolucija s fašističnim značajem. Gibanje podpirajo tudi italijanska konzularna zastopstva. Naperjena je proti predsedniku Vargasu. Vlada zatrjuje, da zmaguje, toda upor se širi. Mornarica se je pridružila upornikom.

Konferenca velesil v Londonu.

Začetkom septembra se bo vršila v Londonu konferenca velesil, da pripravi sklepe za razorožitevno konferenco. Konferenca naj bi dosegla soglasje med Washingtonom, Londonom in Parizom. Na konferenci se bo razčistilo tudi stališče Anglije, Francije in Zedinjenih držav do Japonske.

Zbližanje med Ameriko in Rusijo.

Ameriško posojilo Sovjetom.

Med Sovjetsko Unijo in ameriško nacionalno banko se vrše pogajanja o posojilu 40 milijonov dolarjev Sovjetom. Dasi vsota posojila ni izredno velika, vendar so industrijski krogi v Nemčiji radi tega zelo vznemirjeni, ker se boje, da bi Sovjeti del naročil za dobavo industrijskih proizvodov, ki so jih dosedaj v glavnem dobavljali iz Nemčije, mogli prenesti na Zedinjene države ameriške. Nemško industrijo so dosedaj zaposlovala večinoma še sovjetska naročila.

Koliko je zadolžena posest v naši državi. Knjižno vpisanih dolgov v naši državi imajo kmeti, veleposestva in gospodarstvo 3600 milijonov, industrija in obrt 1050 milijonov, hišni posestniki (brez dolgoročnih posojil) 1120 milijonov, agrarna reforma 940 milijonov, ostalo 140 milijonov. Skupaj znašajo ti knjiženi dolgovi 6 milijard in 850 milijonov dinarjev. Hipoteke so torej res velike, toda ne edini vzrok gospodarske krize pri nas. Mnogo več so krive spekulativne investicije in pa naravnost odušne obresti in bremena, ki so dosegala svojčas nad 20 odstotkov.

Lausanski protokol o avstrijskem posojilu je bil na parlamentarni seji dne 23. t. m. po viharni seji končno sprejet z 82 glasovoma (proti 80 glasov).

Konec nemške republike?

Prevelika bojazen.

Nemška politična revija »Vorstoss« je objavila članek o knjizici »Konec republike«, ki je nedavno izšla. Listu »Vorstoss« je Papienova vlada simpatična. V članku pravi pisec, da je Nemčija bila do včeraj republika brez republikancev, danes pa je že monarhija brez monarha. Dogodki zadnjih let so kompromitirali republiko, zlasti pa parlamentarno demokracijo. Če novi državni zbor ne bo popustljiv napram Papienovi vladi, bo vlada sama ukrenila naj-energičnejše ukrepe. (Absolutizem!) Izpremenila bo ustavo in sklicala ustavotvorno skupščino. To bo prvi korak k izpremembi državne oblike. Korak je neizogiben zaradi notranje in zunanje politike. Zdrav parlamentarizem utegne dati samo monarhizem. (Privilegijski parlament!) Nacionalistična nevarnost ogroža mir, ne monarhija. Tudi francoski poslanik v Berlinu Francois Poncet je nedavno rekel, da bo pred spomladjo zasedel Hohenzollern prestol svojega očeta. Povratek Hohenzollernca jamči, da bo mir še kakih deset let. Te fantazije kažejo, da celo francoska reakcija vidi ideal v monarhiji. Očitek, da je parlamentarna demokracija diskreditirana, je lopovščina. Mirovne pogodbe so za Nemčijo težke in kdor je bil odgovoren za nemško politiko je delal vestno, skrbno, dočim so gospodje baroni in reakcionarji ruvali v svojih zatišjih proti težkemu in odgovornemu delu ter tudi tistim, ki so v Nemčiji čuvali parlamentarno demokracijo, ki jo je narodu dala republika.

Nemška vlada se ne pusti ustraševati. V torek, 23. avgusta, je državna vlada objavila proglaš v zadevi procesa v Beuthenu, v katerem ugotavlja, da so jo dogodki prisilili, da nastopi z vso strogostjo proti političnemu terorju. Zato se ne bo pustila od nobene strani ustraševati. Tisti, katerim ta obsodba ni po volji, naj naslovijo svojo nevoljo na politične teroriste, ne pa na oblasti, ki so zato tu, da branijo osebno varnost vseh državljanov brez razlike. V slučaju, da je predmetna obsodba upravičena, se bo tudi izvršila ne oziraje se na kakršenkoli pritisk kakršnekoli stranke. Proti vsakršnemu terorističnemu nastopanju bo vlada nastopila z vso energijo. Ta razglas je bil poslan v objavo vsem listom, a listi, ki bi ga ne hoteli objaviti, ga bodo morali prisilno natisniti in bodo potem ustavljeni.

Grški predsednik vlade Venizelos je odstopil, ker je nastalo v njegovi stranki nesoglasje.

Angelo Cerkevnik:

ROSA.

59

(Povest.)

— Ali je mogoče?
— Kaj hudiča? Ali res mislite, da ste takšen Adonis, da bi morala Rosa od žalosti zaradi vaših muh — poginiti?
— Tega nisem mislil...
— Zginite, tedaj...
— Povejte, kam je šla...
— V Kanado...
— Res: ne morem verjeti.
— Kaj? Reči hočete, da lažem? Ali ni tako?
— Ne, ne...
— Kaj, ne? Povedal sem Vam, če Vam ni zadosti, si iščite drugod boljnjih in točnejših informacij!
Nemo sta se poslovila in odšla.
— Da bi šla z moškim, Bojo? Tega ne bom nikdar verjela! je dejala Tanja.
Bojo je stiskal zobe. Jok ga je davil...
Rosa pa je stala ob vratih sprejemnice...
Mislila je, da se bo vsak trenutek zgrudila...
Zopet je govoril v njej razum:
— Poskušala bova, a stalo naju

Strokovni teden v Mariboru.

Za socijalno-politične zahteve delavcev in nameščencev.

Medstrokovni odbor UDSZJ (Strokovna komisija) v Mariboru, priredi »Strokovni teden«, ki se bo vršil v času od 11. do 18. septembra t. l. in ki bo posvečen agitaciji za populariziranje vseh socijalno-političnih zahtev delavcev in nameščencev; poglobitev in utrditve razredne zavesti; pridobivanje novih članov za strokovne organizacije ter novih naročnikov za delavske liste in publikacije. Agitacija se bo vršila:

1. Vse Strokovni komisiji priključene strokovne organizacije v Mariboru in okolici bodo v tem tednu sklicale strokovne shode. Na shode bodo povabljeni vsi delavci in delavke posameznih strok, kjer se bodo obravnavale njihove socijalno-politične zahteve in pomen strokovne organizacije ter delavskega tiska.

2. a) Med tednom se bodo vršila skupna predavanja o važnih določilih obrtnega zakona, katerega mora poznati vsak delojemalec; b) o sedanjem položaju bolniškega in nezgodnega zavarovanja; c) o novem pravilniku javnih borz dela.

3. V soboto, dne 17. septembra bo uprizoril delavski oder »Svobode« v Ljubljani Cankarjevo kolektivno dramo »Hlapec Jernej in njegova pravica« v režiji Ferdo Delaka. Predstava se bo vršila v veliki dvorani pivovarne »Union« (Götz).

4. V nedeljo, dne 18. septembra ob 9. uri se bo vršil v verandji pivovarne »Union« zaključni strokovni shod delavcev in nameščencev vseh strok, na katerem se bodo reasumirale zahteve delavstva posameznih strok in predlagala skupna resolucija.

Natančen spored bo pravočasno objavljen v časopisu in na vabilih, ki bodo v to svrhu izdana.

Vse razredne strokovne organizacije v Mariboru in okolici, kakor tudi vse delavce in nameščence že danes pozivamo, da se za ta »Strokovni teden« pripravijo in da s svojo navzočnostjo na vseh prireditvah manifestirajo za svoje socijalno-politične zahteve ter za dosego človeku dostojnega življenja.

»Strokovni teden« naj ne bo samo manifestacija za svoje zahteve in potrebe, temveč naj bo tudi medsebojno tekmovanje, katera organizacija, oziroma kateri zaupnik bo v tem tednu pridobil največ novih članov za strokovno organizacijo in novih naročnikov za »Delavsko Politiko«, »Volksstimme«, »Svobodo«, »Cankarjevo družbo« itd.

Potom močne strokovne organizacije in delavskega tiska do svojih pravic. To bodi geslo vsakega delavca in nameščenca!

Družnost!

V Mariboru, 25. avgusta 1932.

Strokovna komisija.

Doma in po svetu.

Nov pravilnik o plačevanju lečenja v bolnicah. Dne 22. t. m. je izšel pravilnik za plačevanje lečenja v bolnicah z naslednjimi določbami: a) davčni obvezanci z letnim neposrednim davkom do 60 Din, brez osebne davka ter davčnega dodatka ne plačajo bolnišnice ničesar; b) dnevna pristojbina za III. razred za davčne obvezance, ki plačajo letni davek od 60—200 Din, brez davčnega dodatka in osebne davka 20 Din, od 200—500 Din brez davčnega in osebne davka 30 Din, od 500—2000 Din brez davčnega in osebne davka 40 Din, preko 2000 Din brez davčnega in osebne davka 50 Din; c) brez ozira na višino neposrednega letnega davka, je dnevno plačilo za oskrbovalnino v bolnišnicah v II. razredu 70 Din, v I. razredu 100 Din; d) vdove z več kot tremi mladoletnimi otroci ne plačajo za sebe in svoje člane, ako plačujejo neposredni davek brez davčnih dokladov ter osebne davka do 100 Din letno. Plača pa se 20 Din za bolniške stroške pri davku od 100—500 Din, 30 Din pri davku od 500—2000 Din ter 40

Din na dan pri davku preko 2000 Din. — Pri operacijah porabljen zdravila in druga sredstva ni treba posebej plačevati. Za transfuzijo krvi plača bolnik samo darovalcu krvi. Pregledi z rentgenovimi žarki in radiumom se bodo zaračunavali po tarifnih predpisih za dotične zavode. Kvalifikacijo operacij in drugih težjih zdravniških intervencij ocenjuje predstojnik oddelka ali pa za to pooblaščen zdravnik. V slučaju spora radi višine plačila odločuje upravnik bolnišnice. Če bivanje v bolnišnici ni pretrgano, se pri potrebi nove operacije ne bo ponovno zaračunavala operacijska soba. Izdana zdravila in ostali material se plačuje po stvarni vrednosti (brez dela in posod), radi česar bo predstojnik bolniške lekarne označil na etiketah z rdečilom, koliko stane vsako zdravilo državo. Nadalje pravilnik govori še o podrobnostih, katere osebe so dolžne plačevati po pravilniku določene zneske in katere so oproščene. Banovine bodo v smislu § 6 zakona o bolnišnicah predpisale višino taks in pristojbin v smislu tega pravilnika.

Zgodovina — učiteljica? Te dni smo čitali članek, da je potrebno več zgodovine, češ, da zgodovina naših očetov, (odličnih vladarjev, generalov itd.) ustvarja temelje za ponos in samozavest. Pomembnost zgodovine je s tem označena jako slabo tudi, v kolikor prihaja zgodovina kot rešen faktor v poštev. Predvsem je treba omeniti, da je zgodovina redko objektivna, torej malokrat jasna slika dejanskih razmer. Dalje se zgodovina odigrava ob svojem času in v svojih razmerah, ki nikdar ne more biti merilo za nove drugačne socialne ali politične razmere. Le bistroumni opazovalec se iz zgodovine lahko kaj uči. Najbolj smešno pa je še, če se naglaša, da je zgodovina, oziroma popis »velikih« mož fundament resnejši mladini. To je nesrečna trditve. Zgodovina lahko bistri logično mišljenje, lahko svari pred napakami, to je zgodovina razvoja. Zgodovina junakov, če je sama sebi namen, pa ruši logično mišljenje in zavaja v abstraktno mišljenje, ki ni več sposobno za realno ustvarjanje. Mladina mora zavreči zgodovino, poznati jo sicer mora, toda nje problemi niso zgodovinska in »veliki« možje, morda celo fantasti, marveč problemi, ki se dajo logično snovati na podlagi današnje stopnje razvoja. — Torej ne silite nazaj v — sanjarstvo o »vzorih«, ki so predstavljali večjo ali manjšo reakcijo, vsaj pa konservativnost.

Povišana taksa na poštno čeko. Z zakonom o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. marca 1932 je počeni s 1. septembrom t. l. povečana taksa na čeko Poštne hranilnice od Din 0.10 na Din 0.25. Zaradi tega se je z odredbo ministra za promet št. 4045 z dne 30. julija t. l. zvišala prodajna cena od Din 0.40 na Din 0.55 za komad. Od 1. septembra bodo morali biti vsi čeki, ki se predložijo Poštni hranilnici in njenim filijalkam v izplačilo ali v odpravo po pošti, taksirani z Din 0.25. Lastniki čekovnih računov, ki imajo v zalogi še čeko s staro takso od Din 0.10, bodo lahko tudi po 1. septembru še uporabljali te čeko na ta način, da bodo razliko med staro in novo takso nalepili na čeku. Čekov, na katerih ta razlika ne bo nalepljena, Poštna hranilnica ne bo sprejemala.

To ni zdrava praksa. V zmislu obrtnega zakona mora vsakdo, ki hoče samostojno izvrševati katerokoli svobodno obrt, imeti za to zakonite predpogoje. Izučiti se mora obrti, delovati vsaj dve leti kot pomočnik ter imeti tudi mojstrsko izkušnjo. Napačno je pa na primer, če dobi obrtnico za zobotehništvo obrtnik drugačnega poklica. Med zobotehniškimi pomočniki je precejšnja nezaposlenost, zato ne morejo razumeti, kako dobi obrtnico človek, ki teh predpogojev dejansko ni izpolnil. Tako smo poučeni ter bomo zadevo zasledovali.

— Strašna ženska sem... grda... umazana...

Zaplakala je.

— Meni je najvrednejši. Usoda mi ga je določila! Smešno, smešno. Neumna sem. Oči, te njegove oči! Kdo jih še ima? Nihče! In njegovo vero, njegovo ljubezen... Za fantome? Res, za fantome! Za nacionalizem, ki se je že preživel. Ali se je res preživel? Ne, dokler živijo takšni ljudje, še ne! To je borba praelementa v človeku! O, te njegove oči! Tako so lepe, kakor podobna boga samega. Lepe so!

Rosa je bila vsa izmučena in je občutila navzočnost drja. Springerja kot težke okove krog svojega srca...

Kakor hitro je imela v redu vse svoje dokumente, je izginila.

Odpotovala je v Nemčijo in si v Hamburgu v potu svojega obraza služila svoj vsakdanji kruh. Delala je v komptoarju močne trgovske hiše in korespondirala od ranega jutra do poznega večera v mnogih evropskih jezikih.

Zvečer je šla med mladino, ki ji je nudila vso svojo ljubezen, skrb in največkrat tudi težko prislužen denar.

(Dalje prihodnjič.)

bo mnogo truda in premagovanja. Morala se bova boriti proti strupu javnega mnenja in proti strupu predsodkov in proti navadam, ki so nam prešle v kri in meso.

— Poskusila bova zmagati!

— Ali ne veruješ, da boš zmagal? Mi ne bi mogel že zdaj obljubiti?

Odgovoril ji je, da se boji vsa kršne obljube.

— Nekdaj sem bil obljubil Rosi, da ne bom nikdar pil, pa sem prekršil dano ji besedo... Očital sem si, da sem slabič, ki se ukvarja z ženskami v dobi, ko bi se moral z vsem žarom posvetiti rešitvam množičnih problemov, ki hrepeneče čakajo odrešiteljev. Majhen in malo ločen sem se zazdel sam sebi in to me je pognalo v obup, da sem začel piti.

— Ali misliš, da je ženska majhna in malo pomembna stvar?

— Ne mislim tega. Vprav nasprotno. Spoznal sem, da je ženska rdeča nit življenja.

— Kako naj to razumem?

— Edino ženska je tista granitna os življenja, ki ne da življenju, da bi usahnilo. Ne mislim tu na materinstvo. Na tisto silo v ženski mislim, ki je umela ukrotiti in obrzdati

nomadski nagon moškega, na tisto silo v njej, katera je mogla ohraniti človeka, ki bi se bil v izgorevajočem hrepenenju iskanja nepoznanega, nerazgonetljivega upepelil, na tisto silo mislim, ki je upirajoč se besnemu vrtenju vesoljstva, udarila v zemljo čvrst temelj, betonski steber — kulture! Ali je, zatorej, čudno, če se hrepenenje nomada vrača vedno znova k ženski?

— Kako so se mogle v tebi roditi te čudne misli?

— Iz misli na Roso, to čudežno lepo žensko, so vznikle.

— Mnogo misliš nanjo?

— Mnogo. Tanja. Pa se vedno bolj oddaljujem od nje. Dolgo sem mislil, kaj je v njej in sem ob neki priložnosti nenadno odkril. V njej je mož, nomad, večni iskalec, borec. Prestrašil sem se te ogromne podobnosti, zgubil sem ž njo človeške stike.

Umolknila sta in mislila na njo, ki je daleč od njiju.

— Sto drugih mi ponuja svoja srca, sto vrednejših, popolnejših mož in jaz? Jaz pa igram nevredno komedijo zavoljo enega samega človeka, zavoljo neznanega moža, komaj, komaj povprečnega.

V Beogradu imajo dobro stavbno sezono. V Beogradu so pričeli meseca julija graditi 75 novih hiš in v prvi polovici meseca avgusta je oblast iznova izdala stavbni dovoljenj za 70 novih hiš. — Pri nas pa stavbstvo skoraj počiva.

Razstavo čistokrvnih psov vseh pasem priredi dne 8. septembra t. l. Jugoslovanski kinološki savez na jesenskem velesjemu v Ljubljani, ki se vrši od 3. do 12. septembra.

Fotoklub v Ljubljani priredi na letošnjem jesenskem velesjemu od 3. do 12. septembra jugoslovansko amatersko razstavo umetniških fotografij.

Agrarna konferenca v Varšavi. V Varšavi se je vršila te dni konferenca stalnega agrarnega odbora za države srednje in vzhodne Evrope, to je, Madžarsko, Čehoslovaško, Poljsko, Jugoslavijo, Rumunijo, Bolgarijo, Estonijo in Letonijo. Konferenca hoče ustanoviti nekakšne preferenčne pogodbe in finančno fundirati izvoz agrarnih pridelkov.

Boj brezposelnih v Katovicah na Poljskem. V rudniškem okrožju Bitkov so si brezposelni napravili demonstrativno taborišče. Večji policijski oddelek s puškami in v čeladah jih je hotel pregnati. Brezposelni so se z rudarskimi sekirami in cepini zoperstavili. Šele po dolgotrajnem, trdovratnem boju se je policiji posrečilo brezposelne pregnati. Na mestu je obležalo več mrtvih in ranjenih. Da bi se brezposelni ne povrnili, je policija ves okraj zaprla s kordonom.

Pobožna želja po zlomu češke in sudetsko nemške socialne demokracije v CSR preveva »Slovenca«, ki s primernimi naslovi in podnaslovi pripravlja svoje čitatelje na »tendenco evropskih volilcev, da obratujejo s socialnimi demokrati«. Omenja za primer Anglijo in Nemčijo, pa celo Francijo je vtihotopil. Čudno, da še Avstrije ni zlorabil za svoj namen. In pobožna želja mu je, da bi tudi češki agrarci izzvali vladno krizo in nove volitve, in s tem revanžo soc. demokraciji za — kaj? Morda po Slovenčevih kapitalističnih načelih: za socialne zakone, ki so jih njeni zastopniki ustvarili v zadnjih letih. Mar ni tako, gospoda?

Hitler je dobil potno dovolilo v Avstrijo. Avstrijska vlada je dovolila Hitlerju, ki je postal nemški državljani, da se sme udeležiti avstrijskega fašističnega kongresa dne 17. in 18. septembra. Tudi avstrijska buržuazija si želi torej nemških političnih razmer proti političnemu vplivu delavstva.

Klara Zetkin se bo udeležila v Amsterdamu protivojnega kongresa dne 27. in 28. t. m. ter je kljub bolehnosti odpotovala iz Moskve. Iz Amsterdamu bo Zetkin potovala v Berlin, da predseduje kot najstarejši član parlamenta, otvoritvi državnega zbora. — Kako bodo staro komunistinjo sprejeli fašisti, še ni znano. Z ozirom na zadnje dogodke utegnejo napraviti velik radau v državnem zboru.

Ponovna zahteva revizije Gorgulovega procesa. Zagovorniki moralca francoskega predsednika republike so zopet vložili prošnjo za revizijo procesa. V glavnem opirajo svojo prošnjo na dejstvo, da je Gorgulov v zadnjem času še bolj polblaznel. Trpi na verski blaznosti. Ministrstvo pravde bo, ker je kassacijsko sodišče odklonilo revizijo, predložilo spise posebni komisiji ministrstva. Usmrtilitev se s tem odgodi na daljšo dobo.

Francija se bolj in bolj jezi na Nemčijo. Francosko časopisje se silno razburja, ker zahteva Nemčija enakopravnost v oboroževanju ter da mora Herriot v Ženevi dokazati Nemcem, kako se tajno oborožujejo z dokumenti, ki jih ima v rokah. Francija hoče mir, ne more pa dopuščati kršitve mirovnihih pogodb.

Vojna industrija še uspeva. Pariški »Populaire« poroča v daljšem članku jako značilno dejstvo, da prav sedaj med razorožitveno propagando in konferencami vojna industrija najbolje uspeva. Po miru najbolj kriči Francija. Navedeni list

Izrabljanje stavbinskih delavcev v Mariboru

Odpust iz službe brez zakonite odpovedi. — Urna mezda Din 2.25. — Stavbenik Nassimbeni obsolen.

V 66. številki našega lista smo poročali o tožbi, ki jo je vložil nek stavbinski delavec proti podjetju Nassimbeni, ker je bil odpuščen iz službe brez zakonite 14dnevne odpovedi.

Ob priliki razprave je zastopnik delavca dr. Reisman med drugim ugotovil tudi, da je dobival ta delavec, ki je bil zaposlen pri kopanju kanalov na Aleksandrovi cesti, za svoje težko delo le Din 2.25 mezde na uro. Od te mizerne plače pa mu je podjetje odtegnilo še prispevek za bolniško blagajno in uslužbenski davek.

V četrtek, dne 25. t. m., se je razprava nadaljevala. Pri razpravi je podjetnik zatrjeval, da je njegov

polir vsakemu delavcu pri vstopu v službo izjavil, da je sprejet samo na poskušnjo ter da lahko radi tega prekine z vsakim delavcem službeno razmerje, kadar mu je ljubo.

Zaslišane pričel-delavci pa o taki izjavi niso vedeli ničesar, temveč so nasprotno zatrjevali, da noben delavec ni bil sprejet na poskušnjo, pač pa je ob vstopu v službo stavbni polir delavcem le rekel, da bodo delali toliko časa, dokler bo trajalo delo. To pa seveda ni nikaka služba na poskušnjo.

Po zaslišanju prič je s. o. s. g. Juhart obsodil tvrdko Nassimbeni na plačilo mezde za 14dnevno odpovedno dobo in poravnavo odvetniških in sodnih stroškov.

Maribor.

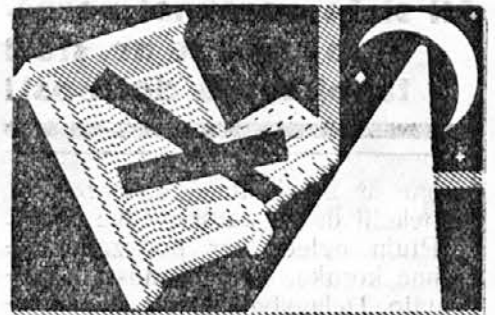
Tudi moka se je podražila. V zadnji številki »Delavske Politike« smo poročali, da se je mleko podražilo. Kakor pa smo naknadno doznali, je tudi cena stare moke poskočila, in sicer kar za 25—50 para. Znano je, da se v velikih mlinih nahaja še nad 300.000 vagonov moke lanske žetve. Čemu torej povišanje cen moki? Morda tudi naši žitni baroni nameravajo uničevati življenjske produkte, kakor to delajo v Ameriki, da bi preprečili znižanje cen.

Lep napredek društva »Detoljub«. Delavsko društvo »Detoljub« v Mariboru, ki si je nadejalo hvalevredno nalogo, da skrbi za moderno vzgojo proletarske dece, zelo lepo napreduje. Minulo nedeljo so skočali gradbo novega vodnjaka na društvenem igrišču ob vznožju Pohorja v Radvanju. Ob tej priliki se je ob prisotnosti številnih otrok in delavskih staršev društveni predsednik s. Pelikan zahvalil vsem požrtvovalnim sodrugom, ki so v svojem pičlo odmerjenem prostem času popolnoma sami dovršili gradnjo več metrov globokega vodnjaka. Otroci so nato lepo zapeli ob spremljanju tamburic nekaj delavskih pesmi, nakar se je vršila na prostem gledališka predstava lutk. Otrokom že znani Gašperček je tudi to pot dovršil prav mojstrsko svojo nalogo, za kar so ga otroci s ploskanjem tudi primerno nagradili. Po predstavi se je pričelo veselo rajanje, katerega so se udeležili stari in mladi. Delavskim staršem toplo priporočamo, da pošiljajo svojo deco k »Detoljubu« in da se tudi sami zanimajo za to potrebno in koristno društvo.

IV. redna seja mestnega občinskega sveta mariborskega se bo vršila v četrtek, dne 1. septembra 1932 ob 18. uri (6. uri) v mestni posvetovalnici. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva. 2. Predlogi in vprašanja. 3. Poročila odsekov.

Deška meščanska šola v Mariboru. Pričetek šolskega leta. Dne. 29., 30. in 31. avgusta so privatni izpiti z vsakokratnim pričetkom ob 8. uri. Za izpit potrebne pripomočke naj prinesejo dotičniki seboj. — **V četrtek**, dne 1. septembra so popravni (ponavljalni izpiti) za vse razrede, s pričetkom ob 8. uri. Učenci, ki imajo popravni izpit, naj prinesejo seboj letna izpričevala in dijaške knjižice. — **V petek, soboto in nedeljo**, dne 2., 3. in 4. septembra je vpisovanje za vse razrede od 8. do 12. ure. Vsak vpisanec vplača za sedaj v zdravstveni fond znesek 20 Din. O vplačilu vpisnine in šolnine bo naknadno odločilo ministrstvo prosvete. — Vsak vpisanec naj pazljivo prečita objavo na šolskih vratih.

Proslave 40-letnice delavskega pevskega društva »Frohsinn«, ki se bo vršila dne 3. in 4. septembra t. l. v dvorani pivovarne »Union« se bo udeležilo tudi okrog 200 zunanji gostov. Društveni odbor se obrača na vse sodruge, ki bi bili pripravljene sprejeti goste na prenočišče, da to javijo na naslov društvenega predsednika del. pevskega društva »Froh-



**Za varčevanje
Vašega perila!**

smo iznašli najenostavnejši način pranja. To je namakanje perila s Henko. Ko spite, izloča Henko popolnoma, toda temeljito vso umazanino iz perila. Ves trud odpade, ako rabite HENKO.



Henko

Za namakanje perila
Za omeščanje vode.

soda za pranje in čiščenje

sinn«, Maribor, Tattenbachova ulica 19.

Tudi nov kovan denar že ponarejajo. Te dni so prišli na sled v Slovenskih goricah, da krožijo v prometu ponarejeni 10-dinarski novci. Orožništvo je takoj uvedlo preiskavo ter izsledilo razpečevalce, katerim pa se je posrečilo še pravočasno pobegniti.

Osma žrtev Drave. Minuli ponedeljek je ob promenadni poti utonil v Dravi 17-letni Ivan Koba, sin izvoščka Pukla. Utopljeni mladenič je osma žrtev, ki jo je letos zahtevala Drava.

Kostanjarji, ki želijo v letu 1932/33 peči kostanje v območju mesta mariborskega, se vabijo, da predložijo predpisano kolekovane prošnje mestnemu načelnstvu najkasneje do 10. septembra 1932. Na poznejše prošnje se ne bo oziralo.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Ptuj.

Ako delavstvo ni strokovno organizirano. Ko so imeli usnjarski delavci v Ptujju še svojo močno strokovno organizacijo, so bile razmere v obratih mnogo boljše kot pa so danes. Kljub zaščiti, ki jo nudijo delavcem zakoni, se v tovarnah, kjer delavstvo ni strokovno organizirano, ta zaščita ne izvaja ter ostanejo vsa lepa določila le na papirju. Podjetniki se kaj malo brigajo za izvajanje zakonitih socialnih odredb. — Za nekega tovarnarja je baje odbor neke strokovne organizacije takoj po preobratu interveniral pri merodajni oblasti, naj se mu posestvo ne razlasti, ker bo podjetnik na tem posestvu zgradil počitniški dom za svoje delavstvo. Baje je tudi dotična intervencija delavstva pri oblasti uspela. Toda obljuba tovarnarja, da bo postavil uslužbencem počitniški dom, je ostala le obljuba. Pač pa je danes ta tovarnar napram istim delavcem neizprosen, ter misli le na svoj dobiček. Nekega delavca je dne 11. t. m. takoj odpustil, ker ni mogel molče prenašati šikan in ker je opozoril na gotove higijenske in obratne nedostatke v tovarni. Pri izplačilu ga je odslovil z naslednjo opazko: »Vas ne briga v tovarni nič drugega, kakor da ste pri vašem

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

stroju in da delate.« Priporočamo Inspekciji dela, da si gotove obrate v Ptujju ogleda ter podvzame potrebne korake, da se nedostaki odpravijo. Delavstvo pa naj si zapomni, da brez organizacije ni moči! Kolikor moči, toliko pravic!

Kiklon, ki je divjal dne 16. t. m. nad ptujsko okolico, je povzročil ogromno škodo. Sedaj se od gotove strani to izrablja na ta način, da se raznašajo vesti, češ, da je katastrofa nastala radi pomanjkanja vere. Kdo je neki kriv, kadar se zruši afa na zgornji kaka cerkev? Mar je tudi temu krivo pomanjkanje vere?

Trboveljski otroci pridejo v Ptuj. Te dni nas je obiskal pevovodja znanega mladinskega pevskega zbora iz Trbovelj gosp. Avgust Šuligoj. S sodelovanjem »Svobode«, učiteljskega zbora in drugih društev v Ptujju se bo meseca oktobra pridružil pevski koncert tega zbora, na kar že danes opozarjamo naše sodruge in mladino.

Izlet kolesarskega odseka »Svobode« dne 15. t. m. na Donačko goro je lepo uspel, čeravno so nekateri ostali doma, zopet drugi pa so med potjo obupali. Svobodaši smo se izvršno zabavali in tudi slikali smo se na pečinah. Upamo, da se bo prihodnjic več sodružic in sodrugov udeležilo izleta na Donačko goro ali na Boč.

Javornik.

Proslava desetletnice tukajšnje »Svobode« je izpadla prav lepo. Zjutraj je pozvala budnica kovinarske godbe vse na proslavo javorniške svobodne kulturne organizacije. Potem je bil sprejem gostov na Javorniku, kjer so pozdravili Javorčani zlasti sodruge iz Kranja, dalje delegacijo ljubljanske centrale (ss. Štuklja, Jevnikarjevo in Selanovo) in druge. Ob deseti uri dop. je bil slavnostni koncert v kinu Radio na Savi, ki se je izvršil po programu, ki smo ga točno priobčili, v redu in z velikim uspehom. Tako pevska zbor z Javornika in Jesenic kakor tudi mlada kranjska »Svoboda«: so vsi storili svojo dolžnost. Ali te niso storili kovinarji, ker so koncert obiskali v nezadovoljivem številu. To je treba grajati, dasi čas ni bil sicer

najbolj primeren za koncert. Toliko bolj je pa bila obiskana veselica, ki je bila prirejena v novih zelo prijaznih prostorih podružnice Stavbene in gostilniške zadruge na Jesenicah, da je zaradi pomanjkanja prostora moralo mnogo občinstva oditi. Proslava je uspela, če izvzamemo slab obisk koncerta, prav dobro. Koncerti bodo pa po zimi ob večernih urah tudi dobro obiskani. Vendar bomo morali naše članstvo navaditi tudi na disciplino, da se takih slavnosti udeleži ob vsakem času, kakor je to treba in prav. Le tako pojde pot vedno navzgor in k uspehom. Javorniški »Svoboda« pa kliče: V drugem desetletju, ki ga začneja že v lastnih prostorih naprej do velikih in še večjih uspehov kot v prvem deceniju. Družnost!

Jesenice.

Volitve v krajevne bratovske skladnice na Jesenicah so razpisane za 20. septembra t. l. Volitve se bodo vršile po novem volilnem redu, ki je bil sprejet na skupščini dne 14. februarja t. l. in voliti bo treba delegacijo 85 mož. Volitve se bodo vršile po obratih KID in bo treba za vsak tak obrat vložiti posebno kandidatno listo, ki jo bo vložila kakšna organizacija jeseniškega delavstva in pa petkrat toliko volilnih upravičencev, kolikor je za dotični obrat kandidatov. **Volilni imeniki so že razporejeni in se vršijo do 30. avgusta t. l. reklamacije.** Kandidatne liste se vlagajo od 6. do 16. septembra. Zanimanje za volitve v to nad vse važno delavsko socialno institucijo je veliko. Dosedanje stanje v delegaciji, ki je štela 82 mož, je bilo sledeče: svobodna organizacija SMRJ 63 delegatov, katoliška Jug. strok. zveza 10, neorganizirani 9 delegatov. Zdaj se bo pa poleg SMRJ in JSZ pojavila gotovo tudi kandidatna lista DSZ (nar. soc.), med tem ko bodo neorganizirani gotovo zdecimirani. Delavstvu Jesenic kliče: pripravite se skrbno na volitve in ko bo treba oddati glasovnico, ne pozabite, kdo je napravil letošnje pomlad največ za delavstvo, kdo je preskrbel bone in mast, kdo je priboril relativno ugodno kolektivno pogodbo, kdo je vsemer na delu, da delavstvu doseže vse, kar je treba za njegov blagor. To premotrite in potem ne bo odločitev težka: vsi za SMRJ!

Da ni kopališča na Jesenicah, je velik manko tega velikega industrijskega centra gornje Savske doline, od katerega živi vsa ta dolina. Skozi Jesenice sicer teče Sava, vendar ta je preplitva in premrzla za redno kopanje. Na Bled je predaleč in predrago, tudi v Mojstrano ni najprikladnejše. Uradniki KID imajo svoje kopališče na Ukovi, vendar je to samo za nje. Ali za kakih 6000 prebivalcev Jesenic manjka kopališča, ki je glavni pogoj za ljudsko zdravje. Sicer se delavci KID že osnažijo na sprhah v tovarni, vendar kopališče, kjer bi bilo mogoče se tudi solnčiti in plavati, pa to ni. Nedavno se je »Slovenec« nekaj pritoževal nad tem dejstvom. Pa bi bilo boljše, ko bi molčal. Mi smo se spomnili na akcijo naše Stavbene in gostilniške zadruge »Delavski dom« r. z. z. o. z. na Savi-Jesenicah, ki je leta 1927 začela z akcijo za zgradbo javnega modernega kopališča za Jesenice. In

ko se je obrnila na jeseniško občino, kjer je tedaj vladala večina SLS-arjev, je bil odgovor: ne damo nič in ne podpremo, saj bomo sami zidali kopališče. Tako se je navadno zgodilo vedno, kadar je svobodno organizirano delavstvo začelo s kako inicijativo (na primer tudi Stan in dom), in končni rezultata je, da zadruga Delavski dom zaradi prepričanih finančnih sredstev ni mogla še zgraditi kopališča, občina ga pa tudi ni iz kdo ve kakšnih razlogov. Morda zato, ker ni tekme več sitem?! Ali preko tega: Kdo bo postavil kopališče Jesenicam, skrajni čas je že in vedno več škode. Nimata kopališča danes že samo Ljubljana in Maribor, imajo ga že Kamnik, Kranjska gora, Mojstrana in drugi kraji, naj bodo torej Jesenice zadnje?! Merodajnim faktorjem, ki

vladajo danes brez vpliva zastopnikov delavstva, polagamo to na srce.

Državna meščanska šola na Jesenicah. Vpisovanje v vse razrede bo 1., 2. in 3. septembra, vsakokrat od 8. do 12. ure. V I. razred se smejo vpisati učenci, ki so dovršili z uspehom najmanj IV. razred osnovne šole in ki niso stari več kot 14 let. Ti morajo prinesiti s seboj šolski izkaz in krstni list. Pri vpisu dobi vsak vpisnico, ki jo kolekuje s kolekom Din 5 in plača Din 20.— za zdravstveni fond. Zaenkrat druge vpisnine in šolnine na meščanski šoli ni. — Popravni (ponavljalni) izpiti se prične 1. septembra ob 8. uri. Za popravne izpite naj vsak pravočasno vloži prošnjo pravilno kolekovano. Vse ostalo bo razglašeno na šolski deski. — Ravnateljstvo.

Reforma zakonodaje v pogledu splava v Češkoslovaški.

Že v naprej moramo ugotoviti: Ne gre tu za že sklenjeni zakon, marveč samo za osnutek, ki je bil predložen parlamentu. Ali je to **vladni predlog**, ki ga je izdelal češkoslovaški justični minister sodrug dr. Meissner.

Praški dnevnik »Sozialdemokrat«, glasilo nemške socialne demokracije v Češkoslovaški, piše o tem predlogu:

»Ta predlog je z različnih vidikov socialnopolitično dejanje. Čigar načelni pomen sega preko državnih meja. Ta zakon je ravno za **delovni razred** največjega pomena.

Predvsem je važno, da noseča ženska, ki dovoli izvršiti splav, ostane v različnih slučajih **brez kazni**. Tu je priznana predvsem takozvana »medicinska indikacija«, to se pravi, da je dovoljena prekinitve, če bi bila mati z rojstvom življenjsko nevarno ogrožena, kar se je vsaj delno izvajalo že doslej. Nekaznovana je zlasti prekinitve nosečnosti v javni bolnici. Doslej je bila situacija taka, da so si »dame iz boljnih hiš« lahko pustile za visok honorar izstaviti od zato pooblaščenih specialistov spričevalo o nesposobnosti za porod in so si potem pustile v kakem luksuznem senatoriju v miru in na varnem pred roko pravičnosti odstraniti nadležne posledice prepovedanih zabav in zadovoljstev. Proletarski ženi je pa preostala samo pot k »mazački« in statistični materijal, ki ga osnutek zakona navaja, je strašna obtožba dosedanjega stanja.

V zadnjih petih letih je bilo v ČSR vloženi letno okrog **800 kazenskih ovadb**, od katerih jih odpade nad **osemdeset odstotkov na ubožne sloje**.

Samo pet odstotkov teh tajnih splavov je bilo izvršenih po zdravniških. Kako so pa delovale poklicne splaviteljice, je razvidno iz strašne ugotovitve, da je bila v 43 odstotkih vseh slučajev, kjer so bile take pomočnice obsojene, izvršena prekinitve na življenju nevaren način!

Brez kazni bodo ostali v smislu »evgenetične indikacije« tudi taki slučajji, kjer je mogoče z gotovostjo pričakovati, da bo otrok **duševno ali telesno manjvreden**. Prav tako ne bodo kaznjive prekinitve nosečnosti, ki izvirajo iz posilstev, dalje ne one, kjer se ravna za dekleta pod 16. letom. Posebno važno in

razveseljivo pa je priznanje **socijalne indikacije**, ki jo je doslej večina teoretikov odklanja in po kateri je dovoljeno nosečnost prekiniti tudi tedaj, če bi rojstvo otroka otrokovo mater samo ali pa druge osebe, za katere mora ona po zakonu skrbeti in ki so ji prav tako blizu kakor pričakovani otrok, **ogroževalo v njih obstoju** (eksistenci).

Ta predlog torej zabija s tem prvič klin v okostenele in odljudene predsedke, katerih zastopniki nočejo vzeti na znanje žalostnih socialnih dogodivščin, o katerih se nam dan za dnem poroča.

V kolikor se noseča ženska ne more zagovarjati s temi zgoraj navedenimi razlogi, ki izključujejo kazni, se **splav ne kaznuje več kot zločin z ječo** od enega do petih let, marveč kot **prestopok z zaporom** od šestih do dvanajstih mesecev. Temu nasproti se pa obrača osnutek z dobrim razlogom proti poklicnim splavljajčicam in »ustvarjalcam angeljev«, katerih »pomoč« se kaznuje kot zločin z ječo od enega do petih let. Splavi proti volji noseče se kaznujejo do desetih let težke ječe. Pri slaboumnih in norih ženskah je potreben pristanek zakonitega varuha. Osnutek se peča v nadaljnjem še z novelacijo § 139 državnega kazenskega zakonika (umor otroka), torej s poglavjem, ki je v tesni zvezi s splavom in z odpravo telesnega plodu sploh. Tudi tu se računa s **socijalnim vidikom** na ta način, da se za take slučaje, kjer obstoja huda revščina ali pomanjkanje (in to je v 99 odstotkih), predvideva zelo veliko znižanje odmere kazni, ki naj bi se jo določilo v obdobju od šestih mesecev do treh let napram dosedanjemu enemu letu do petih let.

Kdaj pa bomo kaj pri nas napredovali v tem oziru? S-s.

Nevidno zračno oviro so izumili v Siemensovih tovarnah v Nemčiji. Gre za električno-optični aparat, ki proizvaja v gotovi coni ultravijolene žarke. Če pride kako živo bitje v območje teh žarkov, se aparat avtomatično sproži in udarja alarm. Takega aparata so se že sedaj posluževali v nekaterih večjih bankah, z novim izumom bo pa mogoče tudi na prostem zastražiti meje pred tihotapci itd.



Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

GENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 190.—, 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET.	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—;



Vrsta
Tek. štev.
Prodajna cena
50
Pazite
na gornjo ceno

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb,
Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!
Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno!

Pazite se pred ponaredbami!

ZA ŠOLO:

nahrbtniki,
kom. od Din 12.— navzgor.
kožne mape,
kom. od Din 40.— navzgor.
aktovke,
kom. od Din 48.— navzgor.
šolske tablice,
kom. od Din 4.— navzgor.
škafce,
od Din 2,50 navzgor.
čevljički,
od Din 26.— navzgor.
nogavice,
od Din 3,50 navzgor

razen tega vse druge potrebščine najceneje pri

EKSPORTNA HIŠA
„LUNA“
Maribor,
Aleksandrova cesta 19

DEL. PEVSKO DRUŠTVO „FROHSINN“ MARIBOR

prideji ob priliki

40 letnice svojega obstoja
v soboto, dne 3. sept. ob 20. uri v Untonski dvorani

VELIK KONCERT

Po zaključku koncerta se bo vršil v pivovarn. verandi

komerzni večer

kjer bodo nastopili tudi drugi mariborski in zunanji delavski pevski zbori. — V nedeljo, dne 4. septembra dopoldne se bo vršil v Gambrinovi dvorani

dopoldanski koncert

Popoldne pa izlet v gostilno „Pri ltipi“ v Radvanje

Šolske torbice

in nahrbtnike, denarnice
za kovan denar nudi v
veliki izbiri samo

I. KRAVOS

Aleksandrova cesta 13